

НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ТУХАЙ МОНГОЛ УЛС БОЛОН БҮГД НАЙРАМДАХ АВСТРИ УЛС ХООРОНДЫН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙН ТӨСӨЛ

Монгол Улс болон Бүгд Найрамдах Австри Улс (цаашид “Хэлэлцэн тохиролцогч талууд” гэх) хоорондын нийгмийн хамгааллын салбар дахь харилцааг зохицуулах зорилгоор дараах зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов:

I БҮЛЭГ ЕРӨНХИЙ ЗААЛТ

1 дүгээр зүйл Нэр томьёо

1. Энэхүү Хэлэлцээрийн хүрээнд:

- а) **“хууль тогтоомж”** гэж энэхүү Хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлд заасан нийгмийн хамгааллын салбарыг зохицуулдаг хууль болон бусад эрх зүйн актыг ойлгоно;
- б) **“иргэн”** гэж Монгол Улсын тухайд Монгол Улсын иргэн, Бүгд Найрамдах Австри Улсын тухайд Бүгд Найрамдах Австри Улсын иргэнийг ойлгоно;
- в) **“эрх бүхий этгээд”** гэж Монгол Улсын тухайд нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн сайдыг, Бүгд Найрамдах Австри Улсын тухайд Бүгд Найрамдах Австри Улсын хууль тогтоомжийн зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн Холбооны сайд нарыг ойлгоно;
- г) **“эрх бүхий байгууллага”** гэж Монгол Улсын тухайд энэхүү Хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлд заасан хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагыг болон
Бүгд Найрамдах Австри Улсын тухайд 2 дугаар зүйлд заасан хууль тогтоомжийг бүрэн, эсхүл хэсэгчлэн хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий институт, агентлаг, байгууллага, эсхүл холбогдох бусад байгууллагыг ойлгоно;
- д) **“даатгуулсан хугацаа”** гэж Хэлэлцэн тохиролцогч тал тус бүрийн хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн, эсхүл даатгалын шимтгэл төлснөөр тооцогдох хугацааг ойлгоно;
- е) **“тэтгэмж”** гэж энэхүү Хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлд заасан хууль тогтоомжийн дагуу олгох тэтгэвэр, эсхүл нэмэлт, эсхүл бусад нэмэгдэл мөнгөн тэтгэмжийг ойлгоно.

2. Энэхүү Хэлэлцээрийн 1 дүгээр зүйлийн г) заалтад заасан эрх бүхий байгууллагууд өөрчлөгдвөл Хэлэлцээрт өөрчлөлт оруулах шаардлагагүйгээр эрх бүхий этгээдүүд харилцан бичгээр мэдэгдэнэ.

3. Энэхүү Хэлэлцээрт тодорхойлоогүй аливаа нэр томьёог тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч тал тус бүрийн хууль тогтоомжид заасан утгаар ойлгоно.

2 дугаар зүйл Хамрах хүрээ

1. Энэхүү Хэлэлцээрт дараах хууль тогтоомж хамаарна:

а) Монгол Улсын тухайд:

Тэтгэврийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн асуудлаарх хууль тогтоомж;
Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлтийн асуудлаарх хууль тогтоомж;

б) Бүгд Найрамдах Австри Улсын тухайд:

Нотариатчидын онцгой хамгааллаас бусад тэтгэврийн даатгалын асуудлаарх хууль тогтоомж;
Зөвхөн II бүлгийн тухайд, өвчний даатгал болон ослын даатгалын асуудлаарх хууль тогтоомж.

2. Энэхүү Хэлэлцээр нь энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хууль тогтоомжийг шинэчлэн найруулсан, орлуулсан, нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан, дагалдан гарсан, эсхүл багцалсан аливаа хууль тогтоомжид мөн адил хамаарна.

3 дугаар зүйл Хамаарах этгээд

Энэхүү Хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын, эсхүл хоёр талын хууль тогтоомжид хамаарч байгаа болон хамаарч байсан, мөн холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу тэдгээр хүмүүсээс эрх үүсэж байгаа хүмүүс энэ Хэлэлцээрт хамаарна.

4 дүгээр зүйл Эрх тэгш хандах

1. Энэхүү Хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын иргэд, хамаарал бүхий хүмүүс болон тэжээгчээ алдагчдад Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх хүрээнд энэхүү Хэлэлцэн тохиролцогч талын иргэний адил эрх тэгш хандана.
2. Бүгд Найрамдах Австри Улсын тухайд энэхүү Хэлэлцээрийн зорилгоор энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг нь (ЕС) No 883/2004 журам үйлчилдэг улсын иргэд болон Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын нутаг дэвсгэрт оршин суугаа дээрх иргэдээс эрх нь үүсэж байгаа хамаарал бүхий хүн, эсхүл тэжээгчээ алдсан хүнд хамаарна.
3. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг нь нийгмийн хамгааллын салбарын байгууллагууд, холбоод болон шүүхийн захиргаан дахь даатгуулсан иргэн болон ажил олгогчийн оролцооны асуудлаарх Бүгд Найрамдах Австри Улсын хууль тогтоомжийн заалтад хамаарахгүй.

5 дугаар зүйл Тэтгэмжийн гадаад дахь төлбөр

1. Энэхүү Хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу тогтоосон тэтгэмжийг тухайн хүн Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө

талын нутаг дэвсгэрт оршин суугаа, эсхүл амьдарч байгаа гэсэн үндэслэлээр бууруулах болон өөрчлөхгүй.

2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу олгох тэтгэмжийг Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын нутаг дэвсгэрээс гадуур оршин суугаа Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын иргэнд Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын нутаг дэвсгэрээс гадуур оршин суугаа Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талын иргэний нэгэн адил нөхцөл, хэмжээгээр олгоно.
3. Бүгд Найрамдах Австри Улсын хууль тогтоомжийн тухайд энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг нь худалдан авах чадварыг тогтвортой байлгах үүднээс олгодог нэг удаагийн мөнгөн төлбөр болон нөхөн олговрын нэмэлт төлбөрт хамаарахгүй.

II БҮЛЭГ ХЭРЭГЛЭГДЭХ ХУУЛЬ ТОГТООМЖ

6 дугаар зүйл Ерөнхий заалт

Энэхүү Хэлэлцээрийн 7 болон 8 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн, Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын нутаг дэвсгэрт хөдөлмөр эрхэлж байгаа ажилтан, эсхүл хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч уг ажлынхаа тухайд тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжид хамаарна. Тухайн ажилтны ажил олгогч нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт байрлаж байгаа тохиолдолд энэ заалт мөн хамаарна.

7 дугаар зүйл Тусгай заалтууд

1. Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын нутаг дэвсгэрт 1 сараас доошгүй хугацаанд ажил олгогчид хөдөлмөр эрхэлсэн ажилтныг тухайн ажил олгогч нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт тодорхой ажил гүйцэтгүүлэхээр томилсон бол энэхүү хөдөлмөрийн харилцааны тухайд, уг ажилтан Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талын нутаг дэвсгэрт хөдөлмөр эрхэлж байгаа мэтээр тухайн талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгох бөгөөд ингэхдээ хөдөлмөр эрхлэх хугацаа нь 60 сараас хэтрэхгүй байна.
2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын нутаг дэвсгэр дэх ажил олгогчоос гуравдагч орны нутаг дэвсгэрт томилогдсон хүн нь тухайн гуравдагч орны нутаг дэвсгэрээс Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт томилогдсон бол энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг хамаарна.
3. Томилогдсон ажилтан Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт өөр ажил олгогчтой нэмэлт хөдөлмөрийн гэрээ байгуулсан, эсхүл хувиараа хөдөлмөр эрхэлсэн бол тухайн нэмэлт хөдөлмөрийн харилцаа, хувиараа хөдөлмөр эрхлэлтийн тухайд 6 дугаар зүйл үйлчилнэ.
4. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн үйлчлэлд хамаарал бүхий хүн 60 сарын хугацаанд дундаа тасарсан, мөн өмнөх томилгоо дууссанаас хойш нэг жил болоогүй бол энэ зүйл дахин хамаарахгүй.

5. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын нутаг дэвсгэрт байрлалтай агаарын тээврийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллага нь энэ зорилгоор ажилтнаа Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт томилон ажиллуулахад 60 сарын хязгааргүйгээр энэ зүйлийн 1 дэх хэсэг үйлчилнэ.
6. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын далбааг мандуулсан хөлөг онгоцонд цалин хөлстэй хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүн Хэлэлцэн тохиролцогч тухайн талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.
7. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын төрийн албан хаагч, түүнтэй адилтгах албан хаагч нь түүнийг ажиллуулж байгаа төрийн байгууллагын харьяалах Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.
8. Энэхүү Хэлэлцээр нь 1961 оны 4 дүгээр сарын 18-ны өдрийн Дипломат харилцааны тухай Венийн конвенц, эсхүл 1963 оны 4 дүгээр сарын 24-ний өдрийн Консулын харилцааны тухай Венийн конвенцын заалтад нөлөөлөхгүй.

8 дугаар зүйл

Хэрэглэгдэх хууль тогтоомжийн заалтаас онцгой тохиолдол

Ажилтан, түүний ажил олгогч, эсхүл хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчийн хүсэлтээр Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээдүүд нь зөвшилцсөний үндсэн дээр тухайн ажлын чанар, нөхцөл байдлыг харгалзан энэхүү Хэлэлцээрийн 6 болон 7 дугаар зүйлд үл хамаарах онцгой тохиолдлын талаар харилцан тохиролцож болно.

III БҮЛЭГ

ТЭТГЭМЖИЙН ТАЛААРХ ЗААЛТУУД

9 дүгээр зүйл

Даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцох

1. Хэрэв тухайн хүн Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн давхцаагүй хугацаатай бол тэтгэмж авах эрхийг тодорхойлох зорилгоор шаардлагатай тохиолдолд эрх тодорхойлох Хэлэлцэн тохиролцогч тал нь эдгээр хугацааг өөрийн талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаа мэтээр нэгтгэн тооцно.
2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу тусгай схемийн хүрээнд тодорхой мэргэжлийн төрөлд, эсхүл тухайлсан ажил, хөдөлмөр эрхлэлтэд даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг харгалзан тэтгэмж олгодог бол Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу зөвхөн ижил мэргэжил, хөдөлмөр эрхлэлтэд даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг тухайн тэтгэмжийг олгохдоо харгалзан үзнэ.
3. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг тал нь нийгмийн хамгааллын тухай ижил төрлийн хэлэлцээр байгуулсан гуравдагч улсад даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг зөвхөн Хэлэлцэн тохиролцогч тухайн тал нь тэтгэвэр олгох эрхийг тодорхойлох зорилгоор харгалзан үзнэ.

4. Бүгд Найрамдах Австри Улсын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэврийн төлбөрийг олгосон хугацаа нь даатгалын шимтгэл төлсөн байвал зохих хугацааг уртасгахаар заасан тохиолдолд Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр авсан хугацаагаар дээр дурдсан даатгалын шимтгэл төлсөн байвал зохих хугацааг уртасгана.

10 дугаар зүйл

Нэг жилээс доош даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаа

Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэмж тогтоох зорилгоор харгалзан үзэж байгаа даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаа нь 12 сараас бага бөгөөд тухайн хууль тогтоомжийн дагуу уг хугацаанд тэтгэмж олгох эрх үүсэхгүй бол Хэлэлцэн тохиролцогч тухайн талын хууль тогтоомжийн хүрээнд тэтгэмж олгогдохгүй.

11 дүгээр зүйл

Даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцохгүйгээр тэтгэмжийг тооцоолох

Хэрэв Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу энэ Хэлэлцээрийн 9 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийг харгалзахгүйгээр тэтгэвэр тогтоох эрх үүсэж байвал Хэлэлцэн тохиролцогч тухайн талын эрх бүхий байгууллага нь өөрийн талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаанд үндэслэн тэтгэмжийн хэмжээг тогтооно.

12 дугаар зүйл

Даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцсоны дараа Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэврийг тооцоолох

1. Энэхүү Хэлэлцээрийн 9 дүгээр зүйлд заасныг баримтлан Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэврийн эрх үүссэн бол эрх бүхий байгууллага нь тэтгэврийг дараах байдлаар тодорхойлно:
 - а) шимтгэл төлсөн бүх хугацааг Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн мэтээр тооцож, тэтгэврийн онолын хэмжээг тооцоолно;
 - б) энэ хэсгийн а) заалтад дурдсан онолын хэмжээнд үндэслэн, нийт даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаанаас Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаанд ногдох тэтгэврийн бодит хэмжээг тодорхойлно.
2. Тэтгэврийн бодит хэмжээг тодорхойлохдоо Монгол Улсын эрх бүхий байгууллага нь зөвхөн Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу авсан цалин хөлс болон төлсөн шимтгэлийг харгалзан үзнэ.

13 дугаар зүйл

Даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцсоны дараа Бүгд Найрамдах Австри Улсын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэмжийг тооцоолох

1. Энэхүү Хэлэлцээрийн 9 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу зөвхөн хугацааг нэгтгэн тооцсоноор Бүгд Найрамдах Австри Улсын хууль тогтоомжийн хүрээнд

тэтгэмж авах эрх үүсэж байвал Бүгд Найрамдах Австри Улсын эрх бүхий байгууллага нь Монгол Улсад төлсөн даатгалын шимтгэлийн хугацааг Европын холбооны бусад улсад даатгалын шимтгэл төлсөнтэй адилтган үзэж, тэтгэмжийн хэмжээг (ЕС) No. 883/2004 журмын дагуу тодорхойлно.

2. Тэтгэмжийг тодорхойлохдоо хүүхэд өсгөсөн хугацааг энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт хамааруулахгүй бөгөөд зөвхөн Бүгд Найрамдах Австри Улсын хууль тогтоомжийн дагуу харгалзан үзнэ.

IV БҮЛЭГ БУСАД ЗААЛТ

14 дүгээр зүйл

Эрх бүхий этгээд хоорондын хамтын ажиллагаа, захиргааны дэмжлэг

1. Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээдүүд Удирдлагын тохиролцоог байгуулж, энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай арга хэмжээг тусгана.
2. Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд болон эрх бүхий байгууллага нь өөрсдийн тус тусын эрх мэдлийн хүрээнд:
 - а) энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр авсан арга хэмжээний талаар харилцан мэдээлэл солилцоно;
 - б) энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхэд нөлөөлөхүйц хууль тогтоомжийн бүх өөрчлөлтийн талаар харилцан мэдээлнэ.
3. Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд болон эрх бүхий байгууллага нь хоорондоо, эсхүл хамаарал бүхий хүмүүс, эсхүл тэдний хууль ёсны төлөөллүүд шууд холбогдож болно.

15 дугаар зүйл

Захиргааны болон эрх зүйн туслалцаа

1. Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд болон эрх бүхий байгууллага нь энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхдээ өөрийн хууль тогтоомжоо хэрэгжүүлж байгаа мэт харилцан бие биедээ тусална. Энэхүү туслалцаа нь үнэ төлбөргүй байна.
2. Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд болон эрх бүхий байгууллага нь хүлээж авсан баримт бичиг, эсхүл хүсэлтийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын албан ёсны хэл, эсхүл англи хэлээр үйлдэгдсэн гэсэн шалтгаанаар хүлээн авахаас татгалзаж болохгүй.
3. Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд энэхүү Хэлэлцээрийн хэрэгжилтийг хангах зорилгоор байгууллага хооронд хялбар, шуурхай холбогдох харилцагч байгууллагуудыг томилно.

16 дугаар зүйл

Мэдээллийн хамгаалал

1. Шаардлагатай тохиолдолд энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Хэлэлцэн тохиролцогч талууд хувь хүний мэдээллийг харилцан солилцож болно. Хувь хүний мэдээллийг харилцан солилцох болон боловсруулалт хийхдээ дотоодын холбогдох хууль тогтоомж болон мэдээлэл солилцож байгаа байгууллагуудын гаргасан нөхцөл шаардлагыг баримтална. Хувь хүний мэдээллийг автоматжуулсан болон автоматжуулаагүй аргаар боловсруулахдаа дараах зарчмыг баримтална. Үүнд:
 - а) Хувь хүний мэдээллийг хуулийн дагуу, үнэн зөв, ил тод байдлаар боловсруулна. Мэдээллийг зөвхөн энэхүү Хэлэлцээрийн хүрээнд, хууль ёсны, тодорхой зорилгод нийцүүлэн боловсруулна. Мэдээлэл нь тухайн боловсруулсан зорилгод нийцсэн, уг зорилгоос хэтрээгүй байна.
 - б) Хувь хүний мэдээллийг шилжүүлж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч тал бусад зорилгоор боловсруулах талаар тусгайлсан зөвшөөрөл олгоогүй бол уг мэдээллийг зөвхөн тухайн зорилгод нийцүүлэн боловсруулна.
 - в) Хувь хүний мэдээлэл нь үнэн зөв байх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд шинэчлэгдэж байна. Мэдээллийг тухайн зорилгоор боловсруулахдаа хувь хүний мэдээллийн алдааг устгах, эсхүл засах бүхий л зохих арга хэмжээг тухай бүр шуурхай авч хэрэгжүүлнэ. Шилжүүлсэн хувь хүний мэдээлэл нь алдаатай, шилжүүлж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжид нийцэхгүй байвал уг шилжүүлсэн байгууллага нь хүлээн авсан байгууллагад энэ талаар нэн даруй мэдэгдэнэ. Энэ тохиолдолд хүлээн авч байгаа байгууллага нь уг мэдээллийг засах, эсхүл устгах арга хэмжээг нэн даруй авна.
 - г) Хувь хүний мэдээллийг тухайн боловсруулагдсан зорилгод зааснаас илүүгүй хугацаанд уг мэдээллийн субъектийг таньж болохуйц хэлбэрээр хадгална.
2. Хувь хүний мэдээллийг хууль бусаар, зөвшөөрөлгүйгээр боловсруулах, санамсаргүй байдлаар алдах, устгах, гэмтээхээс хамгаалсан техникийн болон зохион байгуулалтын шаардлагатай арга хэмжээ авах замаар мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангахуйц зохистой байдлаар боловсруулж, хадгална.
3. Шилжүүлж байгаа болон хүлээн авч байгаа байгууллага нь хувь хүний мэдээллийн шилжүүлэг бүрийг бүртгэж, тэмдэглэл хөтөлнө. Энэхүү тэмдэглэлд зорилго, агуулга, шилжүүлсэн болон хүлээн авсан хугацаа, шилжүүлсэн, хүлээн авсан байгууллагыг тусгасан байна. Хувь хүний мэдээллийг устгахад мөн адил тэмдэглэл хөтөлнө. Энэхүү тэмдэглэлийг зөвшөөрөлгүй, бусад хэлбэрээр зохисгүй ашиглахаас хамгаалах арга хэмжээг авах бөгөөд 3-аас доошгүй жилийн хугацаанд хадгална. Энэхүү тэмдэглэлийг зөвхөн мэдээлэл хамгаалах дүрэм, журамд нийцэж байгаа эсэхэд хяналт тавих зорилгоор ашиглана.
4. Мэдээллийн эзэн өөрийгөө баталсны үндсэн дээр хувийн мэдээллийг нь боловсруулах асуудал хариуцаж байгаа байгууллагаас уг мэдээллийг энэ Хэлэлцээрийн хүрээнд шилжүүлсэн, боловсруулсан талаар, мэдээллийн эх үүсвэр, хүлээн авагч, хүлээн авагчийн төрөл, зорилго болон хуулийн үндэслэлийн талаар мэдээлэл авах эрхтэй. Уг мэдээллийг саадгүй, үнэ төлбөргүй, ойлгомжтой хэлбэрээр олгоно.

Мөн мэдээллийн эзэн нь зөрүүтэй хувийн мэдээллээ залруулсан болон хууль бусаар боловсруулсан хувийн мэдээллийг устгасан талаарх мэдээллийг авах эрхтэй.

Улмаар мэдээллийн эзний мэдээлэл хамгаалагдах эрх нь зөрчигдсөн бол Хэлэлцэн тохиролцогч талууд уг мэдээллийн эзнийг хуулийн дагуу байгуулагдсан хараат бус шударга шүүхэд гомдол гаргах эрхээр хангах, мөн мэдээллийн эзэн гомдлоо үр дүнтэйгээр шийдвэрлүүлэх, шаардлагатай тохиолдолд нөхөн төлбөр авах боломжийг эрэлхийлэх нөхцөлөөр хангагдана.

Эдгээр эрхийг баталгаажуулах нарийвчилсан дүрэм, журам нь Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын дотоодын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зохицуулагдана. Энэхүү эрхийг эдлэх хүсэлт гаргасан тохиолдолд тухайн мэдээллийг боловсруулсан байгууллага нь холбогдох шийдвэр гаргахаас өмнө мэдээллийг шилжүүлсэн байгууллагад уг асуудлаар тайлбар хийх боломж олгоно.

5. Хувь хүний мэдээллийг шилжүүлсэн Хэлэлцэн тохиролцогч талын урьдчилан бичгээр олгосон зөвшөөрлөөр гуравдагч этгээдэд шилжүүлж болно. Уг зөвшөөрлийг шилжүүлсэн Хэлэлцэн тохиролцогч талын дотоодын хууль тогтоомжоор зөвшөөрсөн тохиолдолд олгоно. Хүлээж авсан хувь хүний мэдээллийн нууцлал хангагдсан байна.
6. Хувь хүний шилжүүлсэн мэдээллийг шилжүүлж авсан зорилгоор ашиглах шаардлагагүй болсон, эсхүл боловсруулалтын үндэслэл дуусгавар болсон даруйд устгана. Хүсэлтийг үндэслэн мэдээлэл устгасан талаар шилжүүлсэн Хэлэлцэн тохиролцогч талд мэдээлнэ.
7. Шилжүүлж байгаа эрх бүхий байгууллагын хүсэлтээр хүлээн авч байгаа эрх бүхий байгууллага нь хүлээн авсан мэдээллийн боловсруулалт, үр дүнгийн талаар мэдээлнэ.

17 дугаар зүйл

Төлбөр ба баталгаажуулалтаас чөлөөлөх

1. Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх хүрээнд мэдүүлсэн баримт бичиг, эсхүл гэрчилгээг бүртгэлийн хураамж, хууль ёсны дагуу төлөх төлбөр, тэмдэгтийн хураамж болон татвараас хөнгөлөх, чөлөөлөх нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомж, эсхүл энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор мэдүүлэх ижил төрлийн баримт бичиг, гэрчилгээнд мөн адил хамаарна.
2. Энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор мэдүүлэх бүх төрлийн мэдэгдэл, баримт бичиг болон гэрчилгээнд дипломат, эсхүл консулын эрх бүхий этгээдийн баталгаажуулалт шаардахгүй.

18 дугаар зүйл

Өргөдөл, мэдэгдэл, давж заалдах өргөдлийг эрх тэгш авч үзэх

1. Энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор, эсхүл Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын эрх бүхий этгээд, эрх бүхий байгууллагад гаргасан аливаа хүсэлт, мэдүүлэг болон давж заалдах өргөдлийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий этгээд, эрх бүхий байгууллагад гаргасан хүсэлт, мэдүүлэг, давж заалдах өргөдөлтэй адилтан авч үзнэ.
2. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу гаргасан тэтгэмж авах хүсэлт нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу тухайн тэтгэмжийг авах хүсэлтийн нэгэн адилаар тооцогдоно. Хүсэлтэд Хэлэлцэн тохиолцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааны талаарх мэдээллийг тусгасан байна. Гэхдээ энэ нь хүсэлт гаргагч Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу олгох өндөр насны тэтгэврээс түдгэлзэх хүсэлтээ илэрхийлсэн бол үйлчлэхгүй.
3. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу аливаа хүсэлт, мэдэгдэл, давж заалдах өргөдлийг тухайн талын эрх бүхий этгээд, эсхүл эрх бүхий байгууллагад тогтоосон хугацаанд мэдүүлдэг бол Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий этгээд, эсхүл эрх бүхий байгууллагад мөн хугацаанд мэдүүлж болно.
4. Энэ зүйлийн 1-3 дахь хэсгийг хэрэгжүүлэх тохиолдолд хүсэлт, мэдэгдэл, давж заалдах өргөдлийг хүлээн авсан эрх бүхий этгээд, эсхүл эрх бүхий байгууллага нь баримт бичгүүдийг хүлээн авсан өдрийг тусган Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий этгээд, эсхүл эрх бүхий байгууллагад нэн даруй хүргүүлнэ.

19 дүгээр зүйл Эмнэлгийн үзлэг

Хэрэв Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын эрх бүхий байгууллага нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт түр, эсхүл байнга оршин суугаа хүсэлт гаргагч, эсхүл тэтгэмж авагчийг эмнэлгийн үзлэгт хамрагдахыг шаардсан бол тухайн эрх бүхий байгууллагын хүсэлт болон зардлаар Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллага нь оршин суугаа нутаг дэвсгэрт эмнэлгийн үзлэгийг зохион байгуулна. Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын хууль тогтоомжийн дагуу эмнэлгийн үзлэгийг зохион байгуулах тохиолдолд түр, эсхүл байнга оршин суугаа талын эрх бүхий байгууллагын зардлаар тухайн эмнэлгийн үзлэгийг зохион байгуулна.

20 дугаар зүйл Харилцаа

Энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд болон эрх бүхий байгууллага нь Хэлэлцэн тохиролцогч тал тус бүрийн албан ёсны хэл, эсхүл англи хэлээр харилцана.

21 дүгээр зүйл Төлбөр

1. Энэхүү Хэлэлцээрийн дагуу олгогдох тэтгэмжийн төлбөрийг Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын мөнгөн тэмдэгтээр олгож болно.
2. Энэхүү Хэлэлцээрийн дагуу олгогдох нөхөн төлбөрийг тухайн үйлчилгээ үзүүлж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын мөнгөн тэмдэгтээр хийнэ.
3. Энэхүү Хэлэлцээрийн дагуу олгогдох төлбөрийг тухайн төлбөр төлөх үед Хэлэлцэн тохиролцогч талуудад мөрдөгдөж байгаа дүрэм, журмын дагуу олгоно.
4. Хэлэлцэн тохиролцогч нэг тал нь нутаг дэвсгэрээс гадуур оршин суугаа хүнд аливаа төлбөр, гадаад мөнгөн шилжүүлэг, гуйвуулга, эсхүл санхүүгийн хэрэгслийг хязгаарлаж байгаа мөнгөн тэмдэгтийн хяналт, эсхүл түүнтэй адилтгасан арга хэмжээ тогтоосон бол тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч тал Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт оршин суугаа энэхүү Хэлэлцээрийн 3 дугаар зүйлд заасан хүмүүст төлбөл зохих аливаа мөнгөн төлбөрийг олгоход шаардлагатай арга хэмжээг нэн даруй авч хэрэгжүүлнэ.

22 дугаар зүйл **Илүү болон үндэслэлгүй олгогдсон төлбөр**

Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын эрх бүхий байгууллага тэтгэмжийн илүү болон үндэслэлгүй төлбөр хийсэн тохиолдолд тухайн илүү болон үндэслэлгүй төлбөрийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу олгогдох тэтгэмжээс хасаж, тухайн эрх бүхий байгууллагын дансанд шилжүүлж болно.

23 дугаар зүйл **Маргаан шийдвэрлэх**

Энэхүү Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх, тайлбарлахтай холбогдон гарсан аливаа маргааныг Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээдүүд зөвлөлдөх замаар шийдвэрлэнэ.

V БҮЛЭГ **ШИЛЖИЛТИЙН БОЛОН ТӨГСГӨЛИЙН ЗААЛТУУД**

24 дүгээр зүйл **Шилжилтийн заалтууд**

1. Энэхүү Хэлэлцээр нь энэ Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болохоос өмнөх хугацааны тэтгэмжийн төлбөр олгохтой холбоотой эрхийг үүсгэхгүй.
2. Энэхүү Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болохоос өмнө Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг энэ Хэлэлцээрийн дагуу эдлэх эрхийг тодорхойлоход харгалзан үзнэ.
3. Энэхүү Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болохоос өмнөх хугацаанд тодорхойлсон тэтгэмжийн хэмжээг Хэлэлцэн тохиролцогч талууд шинээр авч үзэхгүй.

4. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу энэхүү Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болохоос өмнө үүссэн эрхтэй холбоотой бусад асуудал энэ Хэлэлцээрт хамаарах бөгөөд харин өмнө нь нэг удаагийн төлбөр авах эрх үүссэн тохиолдолд хамаарахгүй.
5. Энэхүү Хэлэлцээрийн дагуу олгох тэтгэмжийн хэмжээг энэ Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болох өдрөөс эхлэн тэтгэмж авагчийн хүсэлтээр тодорхойлно. Хэрэв хүсэлтээ энэхүү Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болсноос хойш 2 жилийн дотор мэдүүлсэн бол тэтгэмжийг хүсэлт мэдүүлсэн өдрөөс, харин бусад тохиолдолд Хэлэлцэн тохиролцогч тал тус бүрийн хууль тогтоомжоор тогтоосон өдрөөс тэтгэмжийг олгоно.
6. Энэхүү Хэлэлцээрийн 7 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг хэрэгжүүлэх хүрээнд энэхүү Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болохоос өмнө Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талд томилогдсон хүний ажилласан хугацааг энэхүү Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхэлснээр тооцно.

25 дугаар зүйл
Үргэлжлэх хугацаа болон дуусгавар болох

1. Энэхүү Хэлэлцээр нь хугацаагүйгээр үйлчилнэ. Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг тал нь 12 сарын өмнө бичгээр гаргасан мэдэгдлийн дагуу Хэлэлцээрийг дуусгавар болгож болно.
2. Хэлэлцээр дуусгавар болсон тохиолдолд Хэлэлцээрийн хүрээнд үүссэн бүх эрх хүчин төгөлдөр хадгалагдана.
3. Хэрэв энэхүү Хэлэлцээр нь энэ зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу дуусгавар болсон бол энэ Хэлэлцээр дуусгавар болохоос өмнө тэтгэмж авах хүсэлтээ мэдүүлсэн, шаардлагыг хангасан хүмүүсийн тухайд энэ Хэлэлцээрийн дагуу тэтгэмж авах эрх үүсэх, тэтгэмж авах эрх нь хэвээр хадгалагдана.

26 дугаар зүйл
Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болох

1. Хэлэлцэн тохиролцогч талууд энэхүү Хэлэлцээрийг хүчин төгөлдөр болгох дотоодын шаардлагыг хангасан талаар дипломат шугамаар бичгээр харилцан мэдэгдэнэ. Энэхүү Хэлэлцээр нь сүүлийн мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойших гурав дахь сарын эхний өдрөөс хүчин төгөлдөр болно.
2. Үүнийг гэрчилж, энэхүү Хэлэлцээрт Засгийн газруудаас бүрэн эрх олгогдсон дараах төлөөлөгчид гарын үсэг зурж баталгаажуулав.
3. хотноо оны ... сарын ... -ны өдөр монгол, герман, англи хэлээр тус бүр хоёр эх хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэрүүд адил хүчинтэй байна. Тайлбарлахад зөрүү гарсан тохиолдолд англи хэлээрх эх хувийг баримтална.

МОНГОЛ УЛСЫГ ТӨЛӨӨЛЖ

БҮГД НАЙРАМДАХ АВСТРИ
УЛСЫГ ТӨЛӨӨЛЖ